

18. A TÉKOZLÓ FIÚ PÉLDÁZATA

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 2.

(Lukács 15,11–32)

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom:

Dr. Barta Tibor (szerk.): Keresztyén Bibliai Lexikon, Kálvin Kiadó, Budapest, 1995; Barth Károly: Kis dogmatika, Budapest, é. n; Fekete Károly: A Heidelbergi Káté magyarázata, Kálvin Kiadó, Budapest, 2013; Gary Chapman és Jennifer Thomas: Ha nem elég a „sajnálom” A bocsánatkérés öt nyelve, Harmat Budapest, 2010, Joachim Jeremias: Jézus példázatai, Budapest, 1990; Kozma Zsolt: Jézus Krisztus példázatai, Iránytű Kiadó, 2002; Példabeszédek, Ford: Tarjányi Béla, Budapest, 1991; Dr. Török István: Dogmatika, Amsterdam, 1985;)

Megtérés:

A megtérés kifejezését (metanoia) a Jordánban úszó halaknak arra a mozdulatára mondták, amikor a Holt-tengerhez közelítve visszafordultak a holt víztől az élő víz felé.

Az Ószövetségben nem individuális értelemben szerepel a megtérés, hanem kollektív értelemben (súb). Az Istennel kötött szövetséghez való visszatérésre vonatkozik.

„*De ha megtér gonoszágából az a nép, amelyről beszéltem, akkor én is megbánom, hogy veszedelmet akartam hozni rá.*” (Jer 18,8)

A görög kifejezés a 'metanoia' jelentése: a gondolkozásmód megfordulása.

Az Újszövetségben Jézus és Keresztelő János is egyaránt azzal kezdi a működését, hogy a megtérésre hív. A megtéréshez kapcsolódik a bűnbánat. (ApCsel 3,19)

A megtérés elsődlegesen a régitől, a bűntől való elfordulást jelenti, és az Istenhez való odafordulást.

A megtérés időben lehet egyszeri vagy folyamat.

A megtérés során az ember megvallja bűnös voltát Istennek. Majd elfogadja Jézus bűnbocsátó kegyelmét az életére. A bűnbánatban zajló megtérés nem egy egyszeri dolog. A megigazulás útján járva az ember gyakran elesik, visszaesik, de győzelem is kíséri életét.

A megtérés következményeként az ember életében Jézus Krisztus lesz az Úr.

A megtérésnek következménye láthatóvá válik az ember életében: „*Teremjetelek hát megtéréshez méltó gyümölcsöket...*” (Lk 3,8)

A Heidelbergi Káté 88-92. kérdései foglalkoznak a megtéréssel. A Káté igazi bűnbánatnak nevezi a megtérést. Az igazi bűnbánat két részből áll:

az óember megökléséből és az új ember megelevenítéséből.

Az óember megöklése azt jelenti, hogy nincs lehetőség arra, hogy az ember önerőből megjavuljon, csak a Szentlélek újjászülő ereje képes az embert megváltoztatni. Az óember megöklése, a bűnbánat nem teszi az ember bűnös múltját meg nem történtté. A bűnbánat annak az elismerése, hogy a múltat egyedül Isten teheti meg nem történtté. Kálvin szerint az óember megöklése az önimádat, az egoizmus a dicsőségvágy letörését jelenti, ami a keresztyén ember állandó feladata. Nem a magunk önvizsgálata alapján jövünk rá a bűnös voltunkra, hanem Krisztusban nyilvánítatunk bűnösnek.

Az új ember megelevenítése a Káté 90. kérdés-felelete szerint az új ember egész életére hat. Jele az öröm, és a jócselekedetekben megnyilvánuló szeretet.

Augustinus a megtérésről így vall imádságban:

„Nem jelentett mást ez, mint hogy ne akarjam többé, amit, én akartam és inkább akarjam, amit te akartál. Hol volt annyi esztendő során és micsoda rejtett mélységes mélységből hívtad el egy pillantás alatt az én szabad akaratomat, hogy szelíd igádba hajtsam vele nyakam, s vállamra könnyű terhedet vegyem, Segítőm, Megváltóm, Krisztus Jézusom? Milyen édes lett hamarjában nélkülözni a hóbortok édességét. S aminek elvesztésétől annyira riadoztam, milyen öröm volt most lemondanom arról. Lemorzoltad immár rólam mindezeket, te igazi és legfőbb édességem. Lemorzoltad és te léptél helyükre, minden élvezetnél édesebb, nem ugyan a testnek és a vérnek, minden fényességnél fényesebb, de minden titoknál titkosabb, minden fölségnél fölségesebb, csak nem a maguk fölségével telt emberek előtt. A törtetés, a bírvágy, a fetrengő, szennyes élvezetek harapós gondjaitól szabad volt már a lelkem. Hozzád beszéltem, világosságom, gazdagságom és Üdvösségem, Uram Istenem.” (Vallomások, 9. könyv 1. fejezet)

Megbocsátás:

A Szentírásban a megbocsátásról két szinten olvasunk:

1. Isten megbocsátja az embernek a bűneit,
2. Egyik ember megbocsátja a másoknak a bűneit.

1. Isten megbocsát az embernek:

Az Ószövetségben Isten bűnbocsánatára leggyakrabban az a kifejezés szerepel, amelynek a jelentése: adósság elengedése (1Kir 8,30–51; Ám 7,2). (sz-l-h) Amikor Isten megbocsát, elengedi az ember adósságát. Isten és ember között a kapcsolat megromlott. Isten megbocsátása révén visszafogadja az embert abba a jó viszonyba, amelyből kiesett. Az ember adósságot halmoz fel Istennel szemben. A kapcsolat helyreállításának egyetlen módja, ha Isten elengedi ezt az adósságot. Az adósság elengedése a bűnvallás, a bűnbánat, bűnért való áldozat által történik meg. Isten elfogadja az ember szándékát a megromlott viszony helyreállítására, és kegyelméből megbocsát. Az ember szándéka, hogy az Istennel helyreálljon a kapcsolata megjelenik a bűnbánatban.

A bűnbánatnak több külső megnyilvánulása is van:

- bűnvallás: Az ember szavaival megvallja, hogy mit követett el Isten ellen. A bűnbánati zsoltároknak találkozzunk bűnbánó imádságokkal. A törvényi előírás szerint a főpap minden évben egyszer tart egy bűnvallást a nép egészének a vétkei miatt (3Móz 16,21 kk.).
- a sírás. Dávid sír Betsabéval való házasságtörése miatt (2Sám12,13).
- gyász: Ninive lakosai a bűnbánatukat a gyász kifejezőeszközeivel mutatták meg: böjtöltek, hamuba ültek, ruháikat megszagatták.

A próféták nagy hangsúlyt helyeztek arra, hogy a bűnbánat külső kifejezési formái mellett a belső egész embert átható bűnbánatra is felhívják a figyelmet.

Bűnért való áldozat: Kétféle bűnért való áldozatról beszél a Biblia:

- vétékáldozat: A nép vétkeiért való áldozat. (3Mózes 4,21)
- jóvátételi áldozat: Bűnadósság elengedéséért való áldozat. (3Móz 5,5)

Az Újszövetségben a bűnbocsánatra egyetlen megoldás a Jézus Krisztus áldozatának az elfogadása. Isten maga lépett Jézus Krisztusban az ember helyére. Isten Jézusért bocsát meg. Bár az ember oldaláról a bűn megvallása, megbánása az Isten számára elvárás, mégsem ez az előfeltétele a bűnbocsánatnak, hanem Jézus bűnökért való áldozata az előfeltétel: „*Nem is bakok és bikák vérével, hanem a tulajdon vérével ment be egyszer és mindenkorra a szentélybe, és örök váltságot szerzett.*” (Zsid 9,12)

A keresztyén ember útja a bűnbocsánattal kezdődik és vezet a feltámadáson át az örök életre.

Az Újszövetségben is gyakorolja Isten népe a bűnbánatot. És egyúttal átéli a bűnbocsánatot az úrvacsora sákramentuma által. A megbocsátás a keresztyén embernek az az útja, amelyet Isten készít el számára a kegyelem által. Isten a bűnbocsánat révén megajándékoz Krisztus igazságával.

A Heidelbergi Káté 56. kérdés-felelete a reformátorok bűnbocsánatról szóló tanítását tükrözi. A lényege, hogy az ember a bűnbocsánatot nem szerezheti meg sem jócselekedetek által. A bűnbocsánat egyedül Isten kegyelméből kapható meg, Krisztus áldozatáért a Szentlélek ajándéka.

2. Egyik ember megbocsát a másik embernek:

Az Istentől elnyert bűnbocsánat hálaára indítja az embert. Ennek következtében nem történhet meg, hogy az ember hátradől, hanem törekednie kell arra, hogy a szeretetparancsolatot feltétlenül megtartsa. Isten bűnbocsánata hatással van az emberi élet minden területére. Így a másik emberrel való kapcsolatra is. Aki átéli Isten megbocsátását, az megbocsát embertársainak. A megbocsátás révén áll helyre a szeretetközösség az emberek között. A keresztyén megbocsátás megmutakozásának elsődleges helye a gyülekezet.

Bevezető a példázathoz:

Arról szól Jézus legterjedelmesebb szövegű példázata, ami Jézus legfontosabb üzenete volt a világ számára: Az Emberfia eljött, hogy megkeresse és megmentse azt, aki elveszett Isten számára.

Két jól megkülönböztethető egységből áll a példázat. 11-24. versekben a fiatalabb fiú a főszereplő, míg a 25-32. versekben az idősebbik fiú. A 15. rész bevezetőjében olvashatunk a példázat elmondásának a körülményeiről. Két csoport gyűlt Jézus köré. A keresők csoportja (vámstedők és bűnösök Lk 15,1), és azok, akik azt hiszik magukról, hogy már megtalálták Istent (farizeusok és írástudók Lk 15,2). Jézus eredetileg a legnagyobb valószínűség szerint a farizeusoknak és írástudóknak címezte elsősorban a történetet. Am fontos volt, hogy hallják azok is, akik Jézus szerint a megtaláltak körében tartoztak. A két fiú személyével azonban nemcsak az eredeti hallgatóság tud azonosulni, hanem akár úgy is érthetjük a példázatot, hogy a két fiú személyében olyan életek állnak előttünk, amelyek akár egy ember életén belül is előfordulhatnak. Ha valaki elidegenedik Istentől, akkor elidegenedik önmagától és a környezetétől is. A fiatalabb fiú az elidegenedésében kiszolgáltatta magát a szabadság utáni vágyának, majd kizárta magát a szabadságból. Az idősebb fiú pedig kiszolgáltatta magát a féltékenységének, és kizárta magát az örömből. Mindkét fiú önmaga körül forgott, csak a saját vágyaikat vették alapul. Végül mind a ketten egy boldogtalan helyzetbe kerültek. Az apa azonban mind a kettőnek lehetőséget ad arra, hogy a saját maguk által okozott kizárás helyett a befogadottak szabadságában részesüljenek. A példázat hallgatóinak lehetősége van arra, hogy azonosuljanak egyik vagy másik fiúval, hogy a saját életüket egy kicsit kívülről is láthassák.

11. vers:

Egy hétköznapi, különösen gazdag ember megnevezésével kezdődik a történet. A két fiú az apával képezi ebben a történetben a családot. A két fiú megnevezése már sejteti, hogy konfliktus következik, valamilyen ellentéttel fogunk találkozni.

12. vers:

Jézus korában, az anyaországban kb. félmillió zsidó élt, míg a diaszpórában négymillió. Többen voltak, akik a meggazdagodás reményében vágtak útnak. A mezőgazdasági lehetőségek végesek voltak, ezért sokan szükségszerűnek tartották az otthon elhagyását. Idegenben egyesek feladták zsidó mivoltukat, mások megtartották. Azok, akik otthon maradtak, gyakran elítélték azokat, akik elmentek, mert beleolvadtak valamely pogány népbe. A farizeusok bizonyára

előítélettel viseltettek azok iránt, akik kivándoroltak. Ezért a kisebbik fiú története az egész nép számára fontos kérdést is feszeget. Ha a történetet a nemzet oldaláról is nézzük, akkor kiderül, hogy nemcsak a család ellen vét a fiú, hanem a nemzet ellen is. Vissza lehet-e fogadni azt, aki magát tisztátalanná tette, ráadásul önként? Természetesen a külső vagy gazdasági kényszer mellett egy belső, lelki kényszerről is beszélhetünk. A fiú el akarta hagyni a szülői házat. Jézus korában a teljes vagyon a legidősebb fiúra szállt. A fiatalabb fiú ingóságokat kaphatott, annak is csak az egyharmadát, mert a kétharmad ebből is a legidősebbre szállt. A fiatalabb gyermek sokszor megkaphatta a rá eső részt még az apa életében. Az apa érdekes módon nem mond semmiféle értékítéletet a kisebbik fiú cselekedetére, nem is tartja vissza.

13-16. versek:

Jézus nagyon röviden, három igével mondja el a történet drámáját. A távoli vidék kifejezés a tengeren túlra is utalhat. Mindenképpen egy olyan helyre, ahol az etnikai beolvadás és a vallási beolvadás veszélye egyaránt reális veszélyt jelentett a fiatalabb fiúra nézve. A nagy gond az volt, hogy a befektethető vagyont nem kezelte megfelelően. A fiú élete egy ideig gondtalan. Nem gondolkozik előre, nem gondolkozik hosszútávon. Ami azért érthetetlen, mert nem otthon él, nincsen mögötte semmiféle háttér. Sem anyagi, sem emberi. Ahogyan az várható volt, a fiú kénytelen lett előbb utóbb tisztátalanná válni a munkájában is. Egy pogánynak a szolgálatába szegődött el. Mert az állattartás heti hét napot követelt, a szombat törvényét sem tudta megtartani. A hallgatóság ekkor érezhetett némi elégtételt, hiszen csak azt kapta, mit megérdemelt. De az ítélkezés helyett mégis inkább sajnálatot vált ki a hallgatókból a történet. Egy éhező fiatalember, még akkor is, ha saját hibájából került oda, a hallgatókban sajnálatot kelt. A jólét után a fiú élete gyökeresen megváltozik. Az életben maradásért küzd. A fiatalabb fiú senkibe sem tud kapaszkodni, magányos és semmije sincsen. A ki nem használt lehetőségekkel minden lehetőséget eljátszott. Számára egyetlen út marad, vissza az Atyához. Egyébként a másik fiúnak is csak ez az egy lehetőség maradt.

17-19. versek:

A fiú hihetetlen mélyre került. A szentjánoskenyérfa termését ették a disznók. Ez önmagában is valami olyasminnek számított, mint ma a száraz kenyér. És még azt sem ehette. Éhezésre ítélte magát a viselkedésével. Ez az emberi élet abszolút zsákutca. Jézus azonban azt meséli el, hogy ez nem így van. A fiú belső monológjában van az üzenet. Vissza kell menni az atyai házhoz. A bűnbánat kifejezése: vétkeztem. A fiatalabb fiú vallomása szerint az atyai ház ellen elkövetett bűn Isten ellen elkövetett bűnnek számít. A fiú bűnbánata hasonlít Dávid bűnbánó imádságára. (Zsolt 51,6)

20. vers:

Amit kigondolt a fiú, az végre is hajtja. Amit itt a fiú tesz, az, amit Jézus metanoianak, megtérésnek nevez. A bűnös ember elhagyja a mennyei Atya házát. Aztán bűnbánatot tart, és visszafordul az újtjáról és visszamegy a mennyei Atyához. A fiatalabb fiú hasonlóan a kapernaumi pogány századoshoz nem tartja magát méltónak. Ez a magát méltatlannak tartás teszi őt mégis méltóvá a megbocsátásra. Az apa nem várja meg a fiút. Csak egy ideig vár. Utána ő maga megy és siet a fia elé. Azt sem engedi meg, hogy a fia térdre boruljon előtte. Csókkal köszönti, nem úgy, mint azt, aki elhagyta, elment, hanem úgy, mint azt, akinek megbocsátott. Nem érdemei és tettei szerint, hanem az atya fia iránti érzései szerint köszönti. Szeretettel. Az apa ünnepelni akar. Ez a történet rávilágít arra, hogy mit is jelent Jézus értelmezésében a megbocsátás.

21-22- vers:

Az a különös ebben a példázatban, hogy az apa nem beszél a fiához. Az apa megbocsátása nem

feltételhez kötött. Együttérző azonosulás a másikkal. A megtaláltatott passzív alakban arra utal, hogy nem csak a fiú a cselekvő ebben a megbocsátásban. A ruha, amit kap a fiú nem csak a legjobb, hanem a szöveg szerint az a ruha, amit régen otthon hagyott. A fiú mielőtt megjött, béres szeretett volna lenni legalább. De e helyett gyűrűt kap, ami azt jelképezi, hogy hatalmas van, hatalmat kap a béresek fölött. A pecsétgyűrű jogot ad okmányok hitelesítésére is. Az apa teljesen visszaadja fiának az elveszített státuszát. A saru a szabadság jelképe. A „hamar” szó kifejezi azt, hogy Isten szeretete nem elhalasztható.

23. vers:

Örömlakomát rendez az apa a fiú hazatérésekor. Ez nem az a fajta viselkedés, amit sokan ma gyakorolnak. A visszafogadás eseménye nem titokban történik, hanem az egész háznép előtt Minden ünnepélyes, és a fiú szinte nem is cselekszik, mindent megtesznek neki. A megtérő bűnösön nem megbotráncolni kell, hanem örülni annak, hogy visszatért. Az apa bevon mindenkit a közös örömbé, ahogyan a fiú elvesztése is bizonyára közös fájdalom volt.

24. vers:

Ez a mondanivalója a példázatnak. Ez a lényeg. Ezzel indokolja meg az ünnepséget. Az apa nem vár semmilyen elkötelezést a fiától, hanem egyszerűen örül neki. Isten is ilyen, örül, ha valaki megtér.

25-32. versek:

A példázat akár be is fejeződhetett volna a fiatalabb fiú hazatéréseivel. Jézus azonban az idősebb fiú történetével fejezi be ezt a példázatot. Az idősebb fiú a mezőn van. Nem otthon. Ezzel érzékelteti Jézus, hogy az idősebb fiú egészen más, mint a fiatalabb, nem csak hogy nem hagyta el az atyját, hanem aktívan segít neki és a javát keresi. Egy kötelességét ismerő és teljesítő fiú az idősebb. Alapvetően egészen már, mint a fiatalabb. Az ő viselkedésében nincsen semmi kivetnivaló. Mindaddig nem is találhatott benne senki semmi rosszat, amíg haza nem jött a testvére. Amikor megtudja egy szolgától, hogy mi történt, akkor az idősebb megharagszik. Ő viselkedik úgy, mint nagyon sok megbocsátani nem tudó szülő. Amit az idősebb fiú mond, abban nincsen tiszteletlenség. Szembeállítja önmagát a testvérével. Az idősebb fiú tényszerűen felsorolja, hogy mi mindent tett a fiatalabb. Az apa azonban nem reagál az idősebb fiú által felsorolt tényekre. Egyet érte vele. Nem vonja kétségbe azt, hogy igaza van, mert igaza van. Valóban azokat a dolgokat követte el, amiket felsorol az idősebb testvér. Arra reagál, ami a szavak mögött megjelenik. A haragra. Az idősebb fiú érzelmeire és tetteire. Azt mondja, hogy örülni kellene neki is, hogy az öccse visszatért.

Záró gondolatok:

A tékozló fiú története a megtérés, a bűnbánat és bűnbocsánat története. Az irgalmas, kegyelmes, megbocsátó Istenről beszél, aki szereti a gyermekeit. Az atyai ház mindenki előtt nyitva áll, akármilyen múlttal is rendelkeznek. Az atyai megbocsátás már azelőtt készen van, hogy a fiú azt kérné. A kegyelem megelőzi a bűnbánatot. Az ember testi szükséglete, önmagával való elégedetlensége elvezetheti ahhoz, hogy komolyan magába szálljon. A kilátástalan helyzet számbavétele elvezethet az igazi és őszinte bűnbánathoz. A bűnbánat elvezet az atyai házhoz. A mennyei Atya kegyelmének a végtelenségét mutatja, hogy a megbocsátást annak is felajánlja, aki látványosan fordít neki hátat, és annak is, aki úgy él, mintha nem fordult volna el tőle.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(Felhasznált irodalom:)

SZAKMAI HÁTTÉRANYAG ELKÉSZÍTÉSE FOLYAMATBAN

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, énektanulásban, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja segítséggel megfogalmazni, mit jelent a megtérés. ○ Tudja segítséggel elmondani a tékozló fiú történetét. ○ Tudja segítséggel értelmezni és megtanulni a lecke Igéjét: Apostolok cselekedetei 3,19. 	<ul style="list-style-type: none"> • Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, énektanulásban, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja önállóan megfogalmazni, mit jelent a megtérés. ○ Tudja önállóan értelmezni és összefüggően elmondani a tékozló fiú történetét. ○ Tudjon következtetéseket levonni a történetből. ○ Tudja értelmezni és memorizálni a lecke Igéjét: Apostolok cselekedetei 3,19.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: A megtérés az élet egészére hatással van.

Kognitív cél: A tékozló fiú történetén keresztül annak a felismertetése, hogy a megtérés a rossztól való elfordulást és az Istenhez való teljes odafordulást jelenti.

Affektív cél: Annak a feltárása, hogy milyen érzelem és attitűd vonz a helytelen (rossz), és mi segít a jó felé indulni.

Pragmatikus cél: Korosztályi szinten ismerje a tékozló fiú történetét és tudjon élethez kapcsolódó példákat hozni arra, hogy mit jelent megtért embernek lenni.

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	1. Beszélgetési lehetőség: A TK labirintus ábrája alapján: <ul style="list-style-type: none"> • Mit gondolsz, mit ábrázol ez a labirintus? • Te melyik utat választanád és miért éppen azt? • Mi történhet, ha valaki rossz útra tévedt és belátta, hogy rossz helyen jár? (MFEI 5. feladata is ezt a célt szolgálja)	TK Beszélgetés a helyét, útját kereső fiatal helyzetéről, döntési lehetőségeiről

<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>1. Jézus példázata az útján megforduló fiúról</p> <p>Bibliai rész: Olvassuk el a tékozló fiú példázatát úgy, hogy kiosztjuk a szereplők részeit és az elbeszélő részeket gyerekeknek: elbeszélő, apa, fiatalabb fiú, idősebb fiú!</p> <p>Vagy: ha tudjuk, hogy több gyermek ismeri a példázatot, akkor a TK 55. oldalán lévő rajzok segítségével elevenítsük fel a példázatot! Mondják el a képek alapján, mire emlékeznek, és egészítsük ki, ahol szükséges.</p> <p>A történet feldolgozását folytassuk a MFEI 1-2-3. feladatával:</p> <p>MFEI 1: megoldhatják önálló munkával – a képeknek címet adva, mintegy rövid vázlat születik a példázathoz. Beszéljük meg az eredményeket!</p> <p>MFEI 2: a szereplők érzelmeinek azonosítása – ez is lehet önálló munka, utólagos megbeszéléssel</p> <p>MFEI 3: a két fiú kapcsolatának, párbeszédének elképzelése – Ez a feladat képzeletbeli folytatása a példátörténetnek. Mi lett volna, ha a nagyobb fiú megfontolja apja tanácsát (örülnöd kellene...), és annak alapján viszonyul az öccséhez. Vajon hogyan hangzana a megbékélésre törekvő, vagy a már megbékélt testvérek párbeszéde? Mit is lehet ilyenkor mondani? Ez az, amit megbeszélhetünk a születő ötletek párbeszédek alapján.</p> <p>2. Aranymondás, fogalmak:</p> <p><i>„Tartsatok tehát bűnbánatot, és térjete meg, hogy eltöröltessenek a ti bűneitek...”</i> (ApCsel 3,19)</p> <p>Magyarázzuk meg a példázathoz kapcsolódva és megbeszéléssel a bűnbánat és a megtérés fogalmát:</p> <p>Hogyan jelentek meg ezek a dolgok a példázatban? Mit bánt meg a tékozló fiú? Mit jelentett számára a megtérés? Mit jelenthet ma a bűnbánat és a megtérés? Miért van szükség bűnbánatra? Kinek van szüksége megtérésre?</p>	<p>TK</p> <p>A példázat megismerése és feldolgozása</p> <p>MFEI 1. feladat</p> <p>MFEI 2-3. feladat A példázatban előkerülő érzelmek azonosítása</p> <p>TK MFEI 4. feladat</p> <p>A bűnbánat és a megtérés fogalmának magyarázata</p>
-------------------------------------	---	---

	<p>A beszélgetés során emeljük ki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A bűnbánat azt jelenti, hogy belátjuk hibáinkat, azt, amit úgy tettünk, ahogyan azt Isten nem szeretné, és bánkódunk is emiatt. A bűn belátása és megbánása vezet el a megtéréshez. - A megtérés elfordulás a rossztól és odafordulás az élő Istenhez. - Isten olyan, mint egy szerető apa, aki kész megbocsátani a hozzá forduló gyermekének. Annyira szeret, hogy megbocsát és eltörli a bűnt. <p>MFEI 4: a fogalmi értelmezéshez kapcsolódó írásos feladat, a megbeszélés közben is megoldhatjuk</p> <p>MFEI 4)b: példák gyűjtése a fogalmakhoz</p> <p>A példák gyűjtése során rámutathatunk, hogy a megtérés jelentheti alapvetően a gondolkodásunk megváltozását, egy nagy fordulatot az életünkben. Ez azonban nem jelenti azt, hogy soha többé ne volna szükségünk Istenhez fordulni, megbánni bűneinket. Újra és újra szükségünk van arra, hogy a megbocsátó Istenhez forduljunk.</p> <p>3. A példázat üzenetének ismeretében mit mondhatunk útjainkról?</p> <p>Térjünk vissza a kezdő ábrához vagy a MFEI 5. feladatához!</p> <p>Mutassunk rá arra, hogy Isten olyan szerető édesapához hasonlít, aki bármely helytelen utunkról visszavár minket, és azt akarja, hogy örömteli úton járjunk.</p> <p>4. Énekjavaslat:</p> <p>Ott a messze földön... (TK 14. ének)</p>	<p>MFEI 4)b. feladat</p> <p>Példák gyűjtése arra, mit jelent a bűnbánat és a megtérés ma</p> <p>TK, MFEI 5. feladat</p> <p>Rámutatni: Isten szerető Atya, aki hív a jó irányba</p>
<p>Munkáztatás</p>	<p>Kartonlapra írjuk fel az aranymondást, a lap másik oldalára a kulcsszót: „megtérés”. Tegyük a tarisznyába!</p> <p>Használhatjuk a tarisznyát és az összegyűjtött aranymondásokat az óra eleji ismétlésekkor:</p> <p>Vegyük elő, és beszéljük meg: mit találunk benne? Milyen üzenetre, vagy történetre emlékeztet az elővett mondat, kép, szimbólum?</p>	

TOVÁBBI ÖTLETEK:

Letölthető képsorok:

<http://www.freebibleimages.org/stories/?search=prodigal+son>

Filmfeldolgozás:

<https://www.youtube.com/watch?v=WfildL6i43U>

(A példázat 34 perc 20 másodpercnél kezdődik)

Képelemzési és szövegelemzési módszertani segédlet

Tankönyv: 54-56. oldal

A képen látható:

- Rajz: labirintus a kék színnel jelölt részben: Istennel közösségben felirat, szétszórva a következő szavak: drog, kórház, temető, család, siker, iskola munka, betegség, magány, szerelem, szórakozás, sport, barátság, börtön, repülőtér, alkohol, művészet, pénz, vasútállomás – középen piros színnel egy emberi alak.
- Rajz: illusztráció – folyamatábrák: apa átadja a pénzt a fiúnak, italozó fiatalok, disznók között a fiú, apa és fia átölelik egymást, terített asztal mellett apa és fiú mellettük áll összevont karral egy másik férfi.
- Illusztráció: díszes kabát, saru, gyűrű, pénzes zacskó és pénz

A szöveg: A tékozló fiú.

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

1. Képolvasási javaslat:

- Nézzétek meg a labirintus ábráját! Te középen állsz! Olvasd el a labirintusba írt szövegeket! Mi a fontos számodra?
- Találd meg azokat a csoportokat és tevékenységeket, amelyek segítségével eljuthatsz Isten közösségéhez! Mondd el, melyek ezek?
- Mik azok, amiket mindenképpen szeretnél elkerülni? Miért?
- Miért jó Istennel közösségben élni?
- Vizsgáld meg a folyamatábrát! Mi történik az első rajzon? Mit szemléltet?
- Mi történik a második képen? Mivel töltik az idejüket a fiatalok? Hogyan szórakoznak?
- Mit ábrázol a harmadik kép? Mi történt a fiúval? Miért ül a disznók között?
- Mit láatsz a negyedik képen? Mi történt? Miért?
- Mit ábrázol az ötödik kép? Miért áll ott az idősebb fiú, miért nem ül az asztalhoz?
- Mi jutott eszedbe a képek nézegetése közben? Mire következtetsz?
- Figyeld meg azokat a rajzokat, amiket ajándékként kapott a tékozló fiú, amikor visszatért atyjához! Mit jelképeznek ezek?

2. Szövegelemzés

- Kik a szereplői a történetnek?
- Mikor örökölhettek a fiúk az apjuk vagyonából?
- Miért kérte a fiatalabb fiú a vagyon rá eső részét idő előtt? Mire vágyhatott?
- Hová ment? Mit csinált? Mi történt a vagyonával? Mit jelent a tékozlás? Mi történt vele?
- Miért gondolt arra, hogy visszamegy apja házába?
- Hogyan fogadta az apa a visszatérő fiát? Miért?
- Mit mondott a fiú az apjának?
- Mit tett az apa?
- Mit gondolt és mondott az idősebb fiú az apjának? Milyen választ kapott?
- Mi a véleményed a történetekről? Hogyan jellemeznéd az apát? Hogyan jellemeznéd a tékozló fiút? Hogyan jellemeznéd az idősebb fiút?

Beszélgetéspontok az aranymondáshoz

„Tartsatok tehát bűnbánatot és térjete meg, ahogy eltöröltessenek a ti bűneitek...” (ApCsel 3,19)

- Mit jelent a bűnbánat?
- Mit jelent a megtérés?

Feldolgozáshoz:

Ötletetek, tárgyak

Ha a tékozló fiú története most játszódna, vajon hogy néznének ki a történet szereplői?
Előkészület: elkészítjük a kártyákat. (Ld. a leírás végén.)

Játék menete:

- bibliai történet ismertetése és megbeszélése
- csoportbontás (3-4 fős)
- kártyák kiosztása (íróeszköz szükséges)
- kártyák kitöltése (kiscsoport)
- személy bemutatása (valaki a kiscsoportból)
- kitalálás (többi csoport)
- megbeszélés (nagy csoport)

Példa:

Így lehet kitölteni egy kártyát:

Személy: ANYA		
Helyzet: MIUTÁN FIA ELMENT OTTHONRÓL ISMERETLEN HELYRE		
Öltözet, külső megjelenés: - sötét ruha	Tárgy: - mobil a kezében	Cselekedet: - nyugtalanul járkál

- elhanyagolt külső		- várja, hogy felhívják
- gyűrött a ruhája		
- nincs kifestve		

Így lehet bemutatni az adott személyt:

- Ez a nő sötét ruhát visel. Eléggé elhanyagolt a külseje, nem foglalkozik magával, gyűrött a ruhája. Nincsen rajta smink. Mobiltelefonnal a kezében nyugtalanul járkál, próbál telefonálni, de nem veszik fel. Várja, hogy felhívják.

Ha a többiek kitalálták, hogy kiről van szó, akkor a kártyát felragasztjuk a táblára, és jön a következő csoport.

Kérdések megbeszéléshez:

- Meglátszik-e az ember ruháján, külsején, amit érez?
- Mennyire lehet kifejezni a külsőnkkel azt, ami bennünk van?
- El szokták-e az emberek titkolni, ha rossz belül valami?
- Meglátszik-e valakinek a külsején, ha megváltozik?
- Meglátszik-e, ha valaki hitetlenből hívővé válik?
- Miért?

Kártyajavaslatok: (osztály létszámtól függően használjuk a kártyákat)

Személy: FIATAL FIÚ		
Helyzet: ATYAI HÁZ, AZ ELHAGYÁS ELŐTT		
Öltözet, külső megjelenés:	Tárgy:	Cselekedet:

Személy: FIATAL FIÚ		
Helyzet: IDEGENBEN, GAZDAGON		

Öltözet, külső megjelenés:	Tárgy:	Cselekedet:

Személy: FIATAL FIÚ		
Helyzet: IDEGENBEN, TELJESEN ELSZEGÉNYEDVE		
Öltözet, külső megjelenés:	Tárgy:	Cselekedet:

Személy: FIATAL FIÚ		
Helyzet: ATYAI HÁZ, VISSZAFOGADÁS UTÁN		
Öltözet, külső megjelenés:	Tárgy:	Cselekedet:

Személy: APA		
Helyzet: AMIKOR ELMENT A FIA		
Öltözet, külső megjelenés:	Tárgy:	Cselekedet:

--	--	--

Személy: APA		
Helyzet: AMIKOR VISSZAJÖTT A FIA		
Öltözet, külső megjelenés:	Tárgy:	Cselekedet:

Személy: IDŐSEBB TESTVÉR		
Helyzet: AMIKOR ELMENT A FIATALABB		
Öltözet, külső megjelenés:	Tárgy:	Cselekedet:

Személy: IDŐSEBB TESTVÉR		
Helyzet: AMIKOR VISSZAJÖTT A FIATALABB		
Öltözet, külső megjelenés:	Tárgy:	Cselekedet:

Hangok a történetben

A történet megismerése után gyűjtjük össze a csoporttal közösen, hogy milyen hangokból áll össze a példázat. Nem muszáj időrendi sorrendben gyűjteni, de a végén mindenképpen a történet szerinti sorrendbe kell őket rakni! A beszédet tartalmazó részeknél nem a konkrét

szavakra van szükség, hanem inkább a beszéd hangulatára, a lényeg átadására (pl. veszekedés, eltöprengés/hümmögés, stb.) Ha időrendbe raktuk, próbáljuk meg csak hangokkal átadni a történetet (értelmes, szavakból álló beszéd ne legyen benne, hanem érzelmeket átadó halandzsa szöveg legyen helyette, de alkalmazható még mindenféle hang(effekt), pl. disznóröfögés vagy a mulatozáshoz valakinek az MP3 lejátszójáról vagy telefonjáról egy partizene részletének bejátszása, pénzcsergés, engedjük szabadjára a fantáziánkat.) Osszuk el, hogy ki milyen hangért, hogyan és mikor felelős, majd játsszuk el a példázatot csak hangokkal. Fel is vehetjük! Változat: olvassuk fel szakaszonként a példázatot és keverjük a szakaszok közé a hangillusztrációt. Ha ezt rögzítjük, néhány kép alávágásával akár közösségi médiában is megosztható videót is készíthetünk (valószínűleg a csoportban lesznek olyanok, akiknek ez technikailag nem jelent kihívást, bízzuk rájuk!)

A témához felhasználható énekek:

Református énekeskönyv: 118. zsolt. 3. 4. 9-10.verse: Az Úrhoz én nagy ínségemben (dall. RÉ 66. zsolt. Örvendj egész föld...)

Református énekeskönyv: 142. dics.4-5. verse: Bezárattak utak, ajtók... (dall. RÉ 100. zsolt. E földön...)

Református énekeskönyv: 180. dics.- A töredelmes szívet (dall. RÉ 341. dics. Ó Krisztusfő)

Református énekeskönyv: 215. dics.1 3. verse: Eltévedtem, mint juh

A 2. órára: Bibliodráma

TÉKOZLÓ FIÚ

Bibliodramás foglalkozás

Ez a bibliodramás feldolgozás a megtérés és megbocsátás lényegét szeretné közelebb vinni a gyerekekhez.

Ráhangelődés:

Felidézzük a tékozló fiú történetét. Nagyobb csoportnál csoportbontást végzünk, és minden kis csoport másik feladatot kap. Ha kisebb a csoport, akkor lehet választani, hogy melyik módszerrel idézzük fel a történetet.

A tárgyak, hangok, illatok felidézésével nem csak a történet eseményeit tudják felidézni a gyerekek, hanem a részletek felvillantásával bele is tudnak helyezkedni a történetbe.

1. Felidezés: történetben szereplő tárgyakkal.

Kártyákat osztunk ki a gyerekeknek, amelyen a történetben szereplő tárgyak neve van leírva. Megkérjük őket, hogy rakják sorrendbe aszerint, ahogyan a történetben előjönnek.

vagy

Üres kártyákat osztunk ki, hogy arra írják fel a gyerekek a tárgyakat.

Tárgyak:

- otthon
- pénz
- teli erszény
- útravaló

- szállás
- szép ruha
- finom ételek
- finom italok
- rongyos ruha
- üres erszény
- eleség
- kenyér
- ruha
- gyűrű
- saru
- borjúétel

(A foglalkozás végén javasolt riportban a riportalany tárgyakat sorol fel.)

2. Felidézés: a történetben szereplő hangok segítségével.

Kártyákat osztunk ki a gyerekeknek, amelyen a történetben lévő hangokat nevezzük meg. Megkérjük őket, hogy rakják sorrendbe aszerint, ahogyan a történetben előjönnek.
vagy

Üres kártyákat osztunk ki, hogy arra írják fel a gyerekek, hogy szerintük milyen hangokat lehetett hallani a történetben.

- állathangok
- morgolódás
- pénzcsörgés
- lépések
- zene
- tánc
- nevetés
- koccintás
- sóhaj
- rőfögés
- gyomorkorgás
- lassú lépések
- nevetés
- tánc

3. Felidézés: a történetben szereplő illatok szempontjából.

Kártyákat osztunk ki a gyerekeknek, amelyen a történetben lévő illatokat nevezzük meg. Megkérjük őket, hogy rakják sorrendbe aszerint, ahogyan a történetben előfordulhatnak.
vagy

Üres kártyákat osztunk ki, hogy arra írják fel a gyerekek, hogy szerintük milyen hangokat lehetett hallani a történetben.

- tiszta ruha
- tűzhely
- friss kenyér

- út pora
- vendéglős ételek
- bor
- mező
- koszos ruha
- sár
- fűszeres étel
- ünnepi ital

Ha mind a három variációt kipróbáljuk, akkor a kártyákat el lehet helyezni úgy az asztalra, hogy egymás alá sorba rendezzük azokat, amik ugyanazon jelenethez tartoznak.

Székinterjú

A játék során a gyerekeknek lehetősége van arra, hogy belehelyezkedjenek a tékozló fiú szerepébe. A történetet jelenetekre osztjuk. Kirakunk egy széket középre.

Ezt mondhatja a hitoktató:

Ez a szék itt a tékozló fiú széke. A tékozló fiú székébe bárki beülhet. Bárki lehet a tékozló fiú egy kis időre.

Van itt egy másik szék. Ez a kérdező széke. Ebbe a székbe is beülhet akárki. Kérdezhet tőle.

És lehetőséget kaptok arra, hogy jelenetről jelenetre kérdéseket tegyetek fel a tékozló fiúnak. Megtudhatjátok tőle, miért is cselekedett úgy, ahogyan cselekedett. Elmondhatjátok a véleményeteket is.

Játék menete:

A hittanoktató minden egyes jelenethez mond egy rövid bevezetőt, ami után lehetőség van arra, hogy a két székbe beüljön egy-egy diák. Ha nem vállalkozik senki, akkor maga a hitoktató is beállhat egy-egy szerepbe, ezzel bátorítva a gyerekeket.

A játék végén megbeszélik a gyerekek, hogy mi az, ami kiderült ebből a játékból.

1. Otthon:

Egy apának két fia van. Mind a két fiának megad mindent, amit tud. Van egy gazdaságuk, vannak állataik, de növényeket is termesztenek. Vannak szolgák, akik segítenek a gazdaságban, háztartásban. Az apa mind a két fiát nagyon szereti. A két fiú azonban nagyon különbözik. A fiatalabb fiú egy tervet forgat a fejében.

2. Az elköszönés:

A fiatalabb fiú elhatározza, hogy elkéri az örökségét. Az apa megteszi, amit kér tőle a fia. Elengedi. Odaadja az örökségét. A fiú otthagya az apja házát, és elmegy világot látni.

3. Jó idők:

A fiú elmegy. Van pénze, jól él. Gondtalan. Végre teljesült a vágya.

4. Rossz idők:

A pénz egyszer csak elfogyott. Úgy tűnik nem volt az olyan sok. Így aztán a fiúnak komoly gondjai adódtak. Honnan is legyen pénze a megélhetésre? Nehéz döntés hozott. Disznókat kezd el pásztorolni. Olyan munkát vállal, amit családjában soha senki el nem vállalt volna. Dolgozni kezd.

5. A megbánás:

Hiába kap munkát, a fiú nem érzi jól magát. Egyedül van, magányos. Éheznek. És akkor eszébe jut az atyai ház. Eszébe jut az apja szeretete, hogy mennyire védte, óvta őt egész életében. Eszébe jut, hogy ezzel szemben ő mit tett. Visszagondol a finom ételekre, ruhákra, puha ágyra, kedves szavakra. És nagyon rosszul érzi magát. Rájön, hogy mit követett el az apja ellen. Elhatározza, hogy hazatér, és megkéri az apját, hogy fogadja vissza, ne fiaként, hanem úgy, mint egy szolgája.

6. A megérkezés:

Ahogy közeledik az atyai házhoz, arra gondol, hogy mit fog mondani otthon. És közben látja, hogy az apja közeledik.

7. Az ünnep:

Az atya mindent megbocsát. Ünnepi vacsorát készít. Mindenki boldog. Az idősebb testvér nem.

Mai történet:

A Református Egyház 2014-es 1%-os kampányának a történetében szereplő „tékozló fiú” története.

<http://reformatus.hu/public/egyszazalek/2014/zsolt/>

Vetítsük le a történetet. A riportban Kincses Zsolt szavakat, fogalmakat, tárgyakat nevez meg. Beszéljünk a gyerekekkel arról, hogy honnan hova jutott a fiatalember Isten szeretetének és kegyelmének megélésé révén.

Kinyomtatva fekete-fehéren egy A/3-as lapra azt a képet, amin az előtte és az utána állapot is látható.

Post-it cetlikre írjanak szavakat, amik jellemezték a két állapotot.

Mi történt a két állapot között? A két kép közötti körre cetlikre ráírni.

Beszélgetés:

Beszéljünk arról, hogy mi változtatta meg a fiatalember életét.

(Arra szeretnénk rávezetni a gyerekeket, hogy a kettő között Isten megbocsátotta azokat a bűnöket, amit elkövetett saját maga és mások ellen.

Erőt adott egy új élethez. Erőt a megszabaduláshoz.)